

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

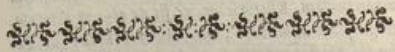
Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

§. I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

bari hinc posse, quod Summus Pontifex etiam jure prescriptionis tendere possit istam indirectam supra Reg. causis etiam temporalibus, non eadem quâ temporalibus, sed quâ formalitate spiritualis necessitatis supervehlitis auctoritatem; veluti Bertrandus Cardinalis Eduensis in sua contra Petrum de Cugne- nalis achrone universaliter probat de potestatis Ecclesiasticæ super temporalibus protensione, eod quod ad præscriptionem non nisi tria requirantur, nempe titulus, qui in præfenti causâ fundatur in ipso jure Divino: bona fides, quæ utpote circa hanc causam in ipsa fidei princi- pia reducibilis, non potest non fuisse certa & securissima; & denique continuïtas temporis, quæ ex adductis exemplis, Summorumque Pontificum erga Reges & Imperatores achrta- tis noleitur ultra mille annos protendi: quam- quam supervacaneum foret, ad hunc præscri- ptionis titulum confugere, ubi jus Divinum non verisimiliter duntaxat, sicuti ad præscri- ptionem latis est, sed cum omnimodâ in fidei princi- pia reducibili certitudine, favere digno- scitur.

DISQUISITIO V.

An, & in quantum Pontificia super Re- ges auctoritas probari valeat ex unanimi Ecclesiæ, ac Theologice sacrosanctæ Docto- rum consensu?

S. I.

1. **I**stud probandi genus egregiè prosequitur Author cit. tract. de Libert. Ecclesiæ Gallicanæ lib. 4. cap. 6. exordians à S. Gregorio Magno, qui libro 11. Epist. 10. concessis privilegijs Xenodochio à Brunichilde Regina, & Theodoro ipfius nepote Rege constructo, subjungit: Si quis verò Regum, Sacerdotum, Iudicum, perso- narumque secularium hanc constitutionis nostræ pa- ginam agnosens, contra eam venire tentaverit, po- testatis, honorisq. sui dignitate careat. Quam clau- sulam continet in duabus quoque sequentibus epistolis, idem Author observat, ibidem præva- lidè confutans Ioannem Launoium, tres illas epistolas suppositas, aut saltem interpolatas ostendere conatum Epist. part. 7. epist. 1. & 6. tametsi ab undecim seculis nemo eas in dubium revocavit, nec solum à Gregorio VII. allegata fuerit prima eorum, sed omnes à plu- ribus, etiam Gallicanorum monumentorum collectoribus, exscriptæ sint; velut eo loco per totum caput ostendere pergit præcatus Au- thor, quò Lectorem, si quo fortassis scrupulo pulsaretur, remittere volui.

2. Idem Author sequenti cap. 7. plures inducit sanctos Doctores, ex quibus probat, prædi- ctam Cleri Gallicani propositionem non esse consonam ipsorum doctrinæ. Sanctus nam- que Bernardus de consid. lib. 4. cap. 3. sic Euge- nium III. alloquitur; Quid tui demum usurpare gla- dium tentes, quem semel jussus es ponere in vaginam? Quem tamen, qui tuum negat, non satis mihi videtur ostendere verbum Domini, dissentis sic: Convertere

gladium tuum in vaginam. Tuus ergo, & ipso tuo forsitan nutu, etsi non tuâ manu evaginandus. Alioquin si nullo modo ad te pertineret, & is, dicen- tibus Apostolis; Ecce gladij duo hic, non respon- disse Dominus, satis est, sed nimis est. Uterque ergo Ecclesiæ, & spiritualis scilicet gladius, & ma- terialis, sed is quidem pro Ecclesiâ, ille verò & ab Ecclesiâ exercendus est. Ille sacerdotis, is militis manu, sed sanè ad nutum sacerdotis, & jussu Imperatoris. Ex quibus S. Bernardi verbis, quæ- cunque adhibeatur interpretatio, necessariò resultat, Ecclesiasticam potestatem, saltem in- directè, ad temporalia Principum ex mente S. Bernardi pertinere. Docet enim aper- tissimè, Summum Pontificem habere jus im- perandi, ut bellum geratur adversus Ecclesiæ hostes. Si ergo Princeps Christianus non solum à fide ipse desisteret, sed etiam subditos averteret, nec aliâ posset ratione comprimere, posset Ecclesiâ contra eum alios ad bellum in- ducere, ac ita eum à dominio deturbandum curare. Hanc tantum Ecclesiasticæ partis po- testatem adstruere visum est S. Bernardo pro temporis sui conditione, nimirum ob expe- ditiones Christianorum Occidentalium in Ter- ram Sanctam contra Infideles. Fulconis Ar-chiepiscopi Rhemensis, & Ivonis Episcopi Car- notensis sententiam retulimus Disquis. 2. S. 1. n. 5. & 6.

Doctrinam illam magis explicat S. Tho- mas Universitatis Parisiensis Alumnus 2. 2. quæst. 12. art. 2. in Corp. Infidelitatem illorum, qui fidem susceperunt, potest (Ecclesiâ) sententialiter punire, & convenienter in hoc puniuntur, quod sub- ditis fidelibus dominari non possint. Hoc enim vergere posset in magnam fidei corruptionem. &c.

S. Bonaventura ejusdem Universitatis Pa- risiensis Alumnus tom. 7. par. 2. de Ecclesiastica Hierarchia cap. 1. Patet, inquit, quod dignitas Cle- ricalis, quæ in sua radice considerata, est penitus spiritualis, merito est consona Ordini dominationis, quæ sic præcedit alios inferiores Ordines, quod illos illuminat, perficit, & purgat, & tamen ab illis non illuminatur, nec perficitur, nec purgatur. Quia sicut spiritus dignitate, & officio præcellit corpus, sic potestas spiritualis dignior est, quàm secularis, & ideo bene sortitur nomen dominationis. Unde Re- galis potestas subjacet potestati, & auctoritatî spirituali, sicut in prima Canonica Petri dicitur: Vos estis gens sancta, Regale sacerdotium, &c. nam temporale Regnum velut quoddam adjectum subjacet sacerdotio in Novo Testa- mento; sed in Veteri Testamento sacerdotium subsuit Regno, unde dicitur in Exodo. Elegi vos in populum peculiarem, in sacerdotale Regnum, ubi Regnum ponitur substantivè, sed Sacerdotium ad- jectivè. Hæc fortè de solâ dignitate & ex- cellentiâ potestatis spiritualis supra secularem intelligi possent, sed continuò addit; Et ideo Reges tunc poterant amovere Sacerdotes, sicut Sa- lomon amovit Abiathar. Iam verò possunt Sacer- dotes, & Pontifices ex causa amovere Reges, & Im- peratores, sicut sæpius accidit, & visum est, quando scilicet eorum malitia hoc exigit, & Republicæ necessitas sic requirit. Summus verò Pontifex, pe- nes quem prima in terris residet auctoritas, non à Rege, non à Principe seculari, non ab homine juda-

gitur

Historia
Cathedra
Theologica
GVI

catur, sed solius Dei iudicio reservatur.

5. Augustinus Triumphus sanctorum Thomæ, & Bonaventuræ Parisijs discipulus, vir doctrinæ, & pietate insignis, & à plerisque cum Beati titulo nuncupatus, Magistrorum suorum doctrinæ suffragatur, quod adeo est evidens, ut excessisse aliquibus videatur.

6. Difficillimum est, ne dicam impossibile, ut autoritates paris cum jam adductis momenti, proferantur ad confirmandam Cleri Gallicani primam propositionem. Nec video, quomodo etiam universim accepta, probabilis possit evadere doctrina, Conciliorum Oecumenicorum sententiâ, & praxi, & sanctorum Patrum ac Doctorum calculo improbata. Multo minus, quomodo possit, prætextu libertatum Ecclesiæ Gallicanæ, quæ Canonibus & Patrum traditione niti dicuntur, toti Galliæ credenda proponi, advocatâ Principis potestate, ut etiam eam profiteri ac docere, pœnis indictis, Theologi cogantur.

7. Ab eodem Authore seq. 8. cap. inducuntur in hanc rem autoritates aliorum insuper Theologorum Gallorum, vel in Gallia educatorum. Etenim Alexander Alensis, Doctoris irrefragabilis epitheto celebris, in schola Parisiensi Professor, S. Thomæ, ac S. Bonaventuræ Præceptor, Summæ Theologiæ par. 4. quest. 10. tract. de offic. Miss. par. 2. super hæc verba; Et Regem nostrum; Ugonem de S. Victore lib. 2. in Sacrament. par. 2. cap. 4. ferè ad verbum exscribens, Spiritualis, inquit, potestas terrenam potestatem instituere habet, ut sit, & iudicare habet, si bona non fuerit. Spiritualis autem potestas primùm instituta est, & cum deviat, à solo Deo iudicari debet. Vnde spiritualis iudicat omnia, & ipsa à nemine iudicatur. Quod Regalis potestas ordinata est, & instituta per spirituales, patet per hoc, quia adhuc in Ecclesiâ Sacerdotalis dignitas Regalem potestatem sacras, & sanctificans per benedictionem, & formans per institutionem. Unde Regalis potestas iure inferior existimatur.

8. Umbertus ex diocesi Viennensi, Parisijs educatus form. 70. cui titulus est; Sermo in solemnî depositione Magnatum secularium per Ecclesiam faciendâ. Ista autem auctoritate magnâ utitur Ecclesiâ in depositione Principum, non solum illorum, qui sunt ei subiecti in temporalibus, de quibus clarum est, quod potest, sed illorum, qui subiunt solum in spiritualibus, in quibus propter culpas eorum habet potestatem, quia ratione delicti sunt ei omnia subiecta. Quod autem sic possit facere, patet ex tribus. In mundo enim majori spiritualia, scilicet Angelicæ creaturæ, sunt super corporalem, & eam regunt. Similiter in minori mundo, scilicet in homine, est spiritus super corpus, & ipsum regit. Eadem ergo ratione & in Ecclesiâ Pontificalis potestas, quæ est spiritualis, debet esse super omnem potestatem sacularem. Præterea Papa, qui est super omnes, potest deponi ab Ecclesiâ, quæ tota subest ei in casu, ergo multo fortius quicumque Rex deponi potest à Papa, cui omnes subiunt. Præterea si Rex aliquis, qui nihil tenet nisi à Deo, non possit deponi à Papa, cum interdum expediat, eum deponi, ut offensum est, ergo non reliquisset Deus sufficientem potestatem in Ecclesiâ ad regimen mundi, quod est inconveniens.

Henricus à Gandavo, qui diu Parisijs docuit, ibique scripsit. Quodlib. 6. quest. 23. pag. 244. Reddet, inquit, (Papa) rationem tanquam superior Iudex de rebus etiam temporalibus hominum, si dimittat eas à Regibus malè, & iniuriòs tractari; non quia jurisdictionem habeat ordinariam in temporalibus Regibus commissis, sed quia in certis casibus jurisdictionis suæ habeat liberam, imò necessariam executionem, juxta illud, quod legitur Extravag. Qui filij sunt legitimi. Per venerabilem. Vbi dicitur, non solum in Ecclesiâ patrimonio, super quo plenam in temporalibus gerimus potestatem, verum etiam in alijs Regionibus, certis causis inspectis, temporalem jurisdictionem casualiter exercemus. . . . non potest deponere Papa Principes, nisi ratione delicti, aut insufficientiæ. Quod bene exprimitur in illo cap. Alius. Vbi dicitur, Romanus Pontifex Zacharias Regem Francorum non tam pro suis iniquitatibus, quam pro eo, quod tantæ potestati inutilis erat, à Regno deposuit, & secundum hoc Sacerdos Apostolicus se habet ad Reges, & Principes, sicut Architector civilis ad alias artifices in civitate. Sicut enim Architectonice est præcipere, qui, & quales debent exercere scientiam medicalem, Rhetoricam, & sic de alijs in civitate, & quosdam admittere, quosdam repellere: sic Sacerdos Apostolicus debet considerare, qui, & quales Regna, & Principatus regere debeant, & bonos honorare, malos autem, & malè regentes deponere, & alios loco illorum substituere. . . . Ad argumentum in hoc positum, quod dignitates distinctæ sunt: dicendum, quod verum est propter Divinam dispositionem, sed non ex natura rei, sicut dictum est, & hoc non penitus distinctæ, quin superior jurisdictione remaneat penes Papam.

Eandem doctrinam statuit Petrus Paludanus in 3. sentent. distinct. 40. quest. 2. concl. 4. eamque tum alijs, tum illis præcipuè rationibus confirmat; Major potestas includit minorem in ordinatis secundum ordinem finis. Sicut enim in artibus ars, quæ est de fine, imperat illi, quæ est de eo, quod est ad finem r. Ethic. sic debet esse in Principatibus. Vnde cum corporalia ordinentur ad spiritualia, universalis Princeps in temporalibus debet subesse universali in spiritualibus. Præterea talis est ordo inter Prelatos, sicut inter subditos. Sed spiritualia, quibus præest Papa, præsumunt corporalibus, quibus præest Imperator: ut anima spiritui. Ergo Papa Imperatori præest. Præterea in domo patrisfamilias non debet esse nisi unus Caput, si domus est una. Si diceretur, quod Caput Ecclesiæ non est Papa, sed Christus. Sed tamen videtur, quod universalitas Hierarchiæ Ecclesiasticæ melius regatur, si sit unus Princeps tantum respectu omnium, quam si sint duo æquales. Vnde divisio inter Papam, & Imperatorem multum turbavit Ecclesiam. Vnde videtur voluntas Christi, qui est Rector sapientissimus, quod non equaliter hi duo principentur, sed unus sub alio, quod absurdum esset dicere de Papa, quod scilicet subesset Imperatori. Videri etiam potest in tract. de causa immediata potestatis. art. 4. ubi eandem statuit sententiam.

Herveus Natalis citatur ab Illustrissimo Cardinali Perronio ferè quasi nimium potestatem Pontificiam extollens; sed eam non minus effecerunt plures alij Doctores Gallicani, Fran-

Franciscus Mayronus in Schola Parisiensi Professor insignis ob inductum morem, ut, qui Doctoris Lauream in Sorbona esset adepturus, à sexta matutina, usque ad sextam vespertinam continuò argumentantibus responderet, cui temporè additæ sunt adhuc duæ horæ, in 4. lib. sent. dist. 19. quæst. 4. inter alia multa de Summi Pontificis autoritate, hanc quartam conclusionem ponit; Plenitudo potestatis secundum utramque jurisdictionem concurret in eandem personam. Hoc patet autoritate Christi dicentis; Quodcumque ligaveris, &c. Dices forte, quòd verum est in spiritualibus, sed tunc arguo sic. Quia in subordinatis quicquid potest inferior, potest & superior; sed Papa est superior ad Imperatorem: ergo, &c.

11. Petrus Bertrandi, aut, ut alij volunt, Durandus Episcopus Meldensis in tract. de orig. jurisdictionis seu de jurisdictione Ecclesiasticæ quæst. 3. hæreticos damnat eos, qui negant cognitionem de rebus temporalibus ratione peccati ad Ecclesiasticam spectare. Et sic, inquit, potest intelligi illud, quòd habetur in Decretis dist. 21. c. 1. ubi dicitur, quòd Christus commisit B. Petro jura celestis Imperij, & terreni. Et qui hoc privilegium Romanæ Ecclesiæ detrabit, in hæresim labitur, & hæreticus est dicendus. Deinde pluribus explicat, & probat, regimen temporale spiritualis directioni, & correctioni lubelle.

12. Ipsimet Theologi, qui causam Principum adversus Summos Pontifices propugnârunt, non absolute, ac in omni casu potestatem Ecclesiasticam à temporalibus Regum excluderunt, ut animadvertere licet in illis ipsis opusculis, quæ nuper in lucem revocata sunt sub titulo. *Vindiciæ doctrinæ Majorum, &c.* de quibus in libro nono. Nam author quæstionis disputatæ, quæ illic Ægidio Romano, Archiepiscopo Bituricensi tribuitur art. 4. sic scribit; Causæ mixtæ sunt causæ temporales, quæ connexionem quandam habent cum spiritualibus: sicut causa secularis, quæ de se temporalis est, connexionem potest habere cum juramento, vel pacto; sicut patet de dissensione motâ inter Reges Franciæ & Angliæ super Comitatu picaviensi: Papa, quia non poterat directe cognoscere de causa seculari, indirectè ratione juramenti, vel pacti introrsit se de illa, Extravag. De judicijs. cap. Novit. ubi dicit Hostiensis in Glossa super verbo de feudo; Non intendimus cognoscere de feudo, sed tantum ratione pacti, inducendò illum ad penitentiam, quia illam non potest agere, nisi satisfaciât. Item causa dotis per se temporalis est, & ad secularem iudicem pertinet, si de ipsa tantum agitur: tamen quando iudex Ecclesiasticus cognoscit principaliter de matrimonio, si incidat causa dotis tanquam accessoria, cognoscet de illa, sicut de principali, cui est annexa, ut patet Extravag. De donation. inter virum & uxorem. cap. De prudentia. Vbi dicit Glossa. Quia si non est matrimonium, neque dos, & ita dos accedit matrimonio: ideo qui cognoscit de principali, debet cognoscere de accessorio, ut habetur Extravag. De officio delegati. cap. Præterea. & cap. Prudentiam. Sic etiam de hereditate cognoscit iudex Ecclesiasticus ratione incidentis. Extravag. Qui filij sunt legitimi. cap. Per tuas. & cap. Ex tenore. Alij sunt plures casus speciales,

in quibus iudex Ecclesiasticus cognoscit de temporalibus, quos enumerat Hostiensis. In Glossa Extravag. De Judicijs. cap. Novit. Sic ergo regulariter verum est, quòd de causis merè spiritualibus solus Papa, & alij iudices Ecclesiastici habent cognoscere: de causis verò merè temporalibus habent cognoscere Reges, Imperatores, & alij iudices seculares. Et sic Rex Franciæ secundum jura non subest Summo Pontifici, nec ei tenetur respondere de feudo suo; potest tamen ei subjacere incidenter, & casualiter, ratione connexionis alicujus causæ spiritualis, sicut habetur Extravag. De judicijs. cap. Novit. & Extravag. Qui filij sunt legitimi. cap. Per venerabilem.

14. Joannes de Parisijs, quem Cæsar Egallius Bulaus in hist. univers. Paris. tom. 4. ad Annum 1303. pag. 61. dicit scripsisse pro Philippo IV. Rege Francorum adversus Bonifacium VIII. Papam, quantumvis Principibus faveat in tractatu de potestate Regia, & Papali, non potuit tamen aliquam in eos potestatem Pontificis non reservare his verbis cap. 14. Si esset hæreticus, & incorrigibilis, & contemptor Ecclesiæ censura, posset Papa aliquid facere in populo, unde privaretur ille seculari honore, & deponeretur à populo. Et hoc faceret Papa in crimine Ecclesiastico, cujus cognitio ad ipsum pertinet, excommunicando scilicet omnes, qui ei, ut Domino, obedirent; & sic populus eum deponeret, & Papa per accidens. Auctoris tractatus de utraque potestate seculari, & Ecclesiastica; qui Somnium Viridary inscribitur, verba inferius §. 3. n. 94. referemus.

15. Joannes Gersonius Doctor, & Cancellarius Parisiensis tract. de potest. Eccles. considerat. 12. Potestas Ecclesiastica Papalis, inquit, non ita habet dominia, & jura terreni simul, & celestis Imperij, quòd possit ad libitum suum de bonis Clericorum, & multò minùs laicorum disponere, quamvis concedi debeat, quòd habet in eis dominium quoddam regitivum, directivum, regulativum, & ordinativum. Et infra. Postremò suis terminis ita potestas Ecclesiastica se coerceat, ut meminerit, potestatem secularem etiam apud infideles suâ habere propria jura, suas dignitates, suas leges, sua judicia, de quibus occupare se Ecclesiæ potestas non præsumat, vel usurpet, nisi dum redundat abusus potestatis secularis in impugnationem fidei, & blasphemiam Creatoris, & in manifestam Ecclesiasticæ potestatis injuriam; tunc enim attendere convenit ultimam hujus considerationis 12. particulam, quòd in his Ecclesiastica potestas habet dominium quoddam regitivum, ordinativum, & regulativum.

16. Jacobus Almain Doctor Parisiensis Ludovici XII. Regis Franciæ, juxta Richerium defensor tract. de potestate Ecclesiastica & Laicæ cap. 9. Non dedit (Deus) potestatem (Petro) Laicos suis proprietatibus, & dominij privandi, nisi in casu, si contingeret, Principem secularem abuti re suâ in perniciem Christianitatis, vel fidei; ita quòd ille abusus esset in maximo nocimento pro consecutione felicitatis æternæ. Non negat, quin in tali casu Papa possit eum deponere, et si alij Doctores hoc negent, qui tamen docent, Papam habere potestatem declarandi, ipsum Principem esse deponendum. Et q. 2. cap. 53. ad

ad caput octavum Guilielmi Occam; Verumtamen, dicit Doct̄or, quòd Papa potest Imperatorem deponere, in duobus casibus. Primus pro crimine purè spirituali, ut est hæresis. Secundus, quando illi, ad quos spectat iure ordinario, sunt negligentes illum deponere. Vnde dicit Doct̄or 3. parte Dial. 2. lib. quòd universaliter, si negligat iudex secularis exercere jurisdictionem laicam, pro loco & tempore devolvitur potestas exercendi ad Iudicem Ecclesiasticum, &c. Resolutio Doct̄oris in hoc argumento est cum apparentia, quòd nunquam potest Papa Principem (seculari suis vassalis) deponere, nisi in duobus casibus prædictis.

17. Ioannes Major Doct̄or Parisiensis alter prædicti Regis ex Richerio defensor in 4. Sent. dist. 24. ad quartum argumentum contra tertiam conclusionem; Si dicatur, quòd habet (Papa) dominium in temporalibus casualiter, & quòd multum potest agere ad depositionem Regum suadendo, consultando, imò alios provocando in eos gladio manuali, quando Reges sunt labefactores fidei, & Republicæ Christianæ totaliter inutiles: hoc mitius ferendum est, & non esset remota opinio à dictis nostris.

His superaddi possent Iuris tum Canonici, tum Civilis Peritorum sententiæ à prædicto Authore adductæ in cap. 9. sed eas reservamus in finem §. 3.

§. II.

Referuntur Adversariorum sententiæ, vna cum responsionibus, & aliquali super eas reflexione.

ARGUMENTUM I.
Adversariorum.

18. EX parte adversà licet 1. argumentari per auctoritates Petri de Marca, & Petri Puteani, qui ad libertates Ecclesiæ Gallicanæ pertinere volunt, ut Rex Franciæ in temporalibus Romano Pontifici non subjaceat, variæque veterum Regum exempla Summis Pontificibus resistendum in rebus ad dominium, aut regimen temporale spectantibus referunt.

Responsio.

19. AD hanc partis adversæ argumentationem ab Authore tract. de Libert. Eccles. Gallicanæ. lib. 3. cap. 8. adductam non tam ibi respondet, quam remittit Lectorem idem Authorem ad suum de Ecclesiæ Gallicanæ libertatibus quartum librum, in quo examinatur prima Cleri Gallicani propositio. Interea prædictus Authorem in præsentem unice inculcat animadvertendum, Principes, dum Jura sua se tueri possidenterentur, libertatem quidem Regni obtendisse, non autem libertates Ecclesiæ, sed potius adversus illos has libertates fuisse allegatas: Quando, inquit Gotfridus in opusc. ad Calixtum Papam cap. 6. Ecclesiæ seculari potestatis subicitur, quæ ante domina erat, ancilla efficitur, & quam Christus Dominus declavit in Cruce, & quasi proprijs manibus de suo sanguine scripsit, chartam Libertatis amittit. Dixerat autem cap. 4. Rex, & Romanus Pontifex cum unus contra alium,

alter pro Regni consuetudine, alter pro Ecclesiæ libertate exigitur, Regnum illam consuetudinem obtinere non potest, nec poterit; & Ecclesiæ suæ libertatis amittit plurimum. Non à Philippo IV. sed à Bonifacio VIII. Ecclesiæ libertas allegabatur. Rex tantum libertatis nomen ad significandam liberationem à iugo Legis Mosaicæ, aut à diabolicâ tyrannide institutum volebat, ideòque illam Laicis cum Ecclesiasticis esse communem.

In alio sensu Reges Galliæ dicuntur à Clero Gallicano libertatum illius Ecclesiæ Protectores, quia scilicet auctoritate Regi impediuntur, vel reparantur injuriæ, quæ à Curia Romana illius Regni Ecclesiæ inferri præpenduntur. Sed quàm duram servitutem induxerit illa libertatis protectio, & jam in primo libro insinuavimus, & adhuc magis demonstrabimus, ubi de appellationibus tanquam ab abusu differemus.

Nuquam autem in antiquis monumentis legitur, Reges Franciæ Protectorum, ac Defensorum Ecclesiæ, vel libertatis Ecclesiasticæ titulo insignitos, quòd Summis Pontificibus resistissent, etiam prætextu amovendæ à Clero Gallicano injuriæ à Curia Romana illata. Rarissima sunt vetera hujusmodi tuitionis exempla, nisi forte aliquando Reges Episcopis, quos diligebant, nomen suum commodaverint, ut Carolus Calvus Hincmaro Rhemensi in virulentis illis ad Hadrianum II. litteris, quæ extant in 2. tom. operum dicti Hincmari sub n. 42. edit. Sirmondi, & in Litteris ad Joannem VII. quæ sunt ibidem n. 47.

Reflexio.

REFLEXIONEM super hisce faciendum, in memoriam revoco, quæ præcedentibus 2. 3. & 4. Disquisitionibus proferebantur Summorum Pontificum, Conciliorumque erga Reges, ac Imperatores auctoritas: unde cuique constare potest, veterum Regum Summis Pontificibus resistendum exempla, si attendatur eorum tandem eventus, non tam memoranda, quàm reprimenda esse ab illis, qui Regum famæ ac honori, publicæque Regnorum utilitati consultum volunt, Quibus insuper opponi possent exempla Summorum quoque Principum, Ecclesiæ in temporalia potestatem agnoscentium, aliàs jam producta, ac discussa.

ARGUMENTUM II.
Adversariorum.

EX parte Adversariorum licet 2. argumentari. Quòd illustri libertatum Ecclesiæ Gallicanæ propugnatrix sit Academia Parisiensis, cujus summa semper extitit in omnibus negotijs Ecclesiasticis auctoritas, & inter cæteras non solum Galliæ, sed totius Europæ Universitates celeberrima semper fuit fama, summaque in propaganda fide, in extirpandis schismatibus, atque componendis controversijs diligentia & industria. Huic schismatis extirpandi desiderium suavit, præponendum esse Summo Pontifici Concilium Oecumenicum, dum quis legitimus esset Pontifex, non constaret. Postea non esse infallibile Pontificis iudicium etiam circa Jus Divinum, & Ecclesiasticum, à multis ejus alumnis assertum est.

Cum